

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Quarto: Si per impossibile natura divina sine A
omni alia perfectione attributi maneret, Deus
posset ratione illius diligere super omnia: Ergo na-
tura divina ratione sui, & ut distincta ab attri-
butis, est sufficiens dilectionis & charitatis mo-
tivum.

Denique probatur conclusio, destruendo præ-
cipuum adversæ sententiæ fundamentum. Si ob-
rationem aliquam bonitas divina, ut omnia Dei
attributa transcendens, seu ut coalescens ex o-
mni perfectione divina, esset formale objectum
charitatis, maxime quia motivum charitatis est
bonitas Dei, ut est in se a parte rei, qualiter om-
nem Dei perfectionem sibi identificat formaliter:
Sed hæc ratio nulla est: Ergo &c. Major
continet præcipuum Adversariorum fundamen-
tum: Minor verò probatur primò. Objectum
motivum intellectus divini est divina essentia
ut est in se, & tamen non omnis perfectio Dei,
cum illo identificata est motivum divini intel-
lectus, sed sola natura Dei sub conceptu naturæ,
ut in Tractatu de attributis fuisse ostendimus:
Ergo ex eo quod bonitas divina ut est in se sit
objectum formale charitatis, non sequitur om-
nem perfectionem divinam, cum illa identifica-
tam, esse pariter formale charitatis motivum.

Secundò probatur eadem Minor: Divina Es-
sentia ut in se unitur beatorum mentibus per
modum speciei, & tamen non omnis divina for-
malitas, identificata essentia, ipsis per modum
speciei conjungitur; ut patet in relationibus di-
vinis, quæ ratione propriæ differentia relativi-
tatis speciei non gerunt, ut in Tractatu de vi-
sione beata ostensum est: Ergo quamvis bonitas
divina ut in se sit objectum formale charitatis,
non sequitur omnem Dei perfectionem, aut
formalitatem ipsi identificatam, esse charitatis
motivum, seu formale objectum.

Tertiò: Essentia Divina, prout in se, non so-
lam cum attributis, sed etiam cum relationibus
identificatur formaliter, & tamen relationes,
ratione illius quod addunt ad essentiam, non
sunt charitatis motivum, seu formale objectum,
ut fateretur Granado: Ergo idem est de attributis.

Quarto, Divina Essentia prout in se identifica-
tur cum omni perfectione Dei, non solum ut
est author supernaturalis, sed etiam ut est au-
thor naturæ, & tamen bonitas Dei, ut authoris
naturalis, non ingreditur formaliter motivum,
seu objectum formale charitatis; cum charitas
sit amor Dei ut authoris & finis supernaturalis:
Ergo ex identificatione divinæ essentia cum o-
mni perfectione divina, non sequitur quod si
divina essentia sumpta prout in se sit motivum
charitatis, omnis divina perfectio sit etiam mo-
tivum seu objectum formale illius.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijciunt primò contra primam conclusio-
nem: Bonitas supernaturalis divina, crea-
ta & increata communis, est potens specificare
aliquem habitum per se infusum: At non alium
quam habitum charitatis: Ergo objectum for-
male specificativum charitatis est huiusmodi
bonitas, non verò bonitas increata & divina per
essentiam. Minor videtur certa, Major verò
ostenditur primò. Si bonitas supernaturalis di-
vina, creata & increata analogice communis,
non possit unum habitum per se infusum specifi-
care, maxime ob defectum unitatis: At ex isto

capite non repugnat; cum ad unitatem specifi-
cam habitus sufficiat analogia unitas in objecto,
ut constat in ente, analogice tantum uno, speci-
ficante habitum Metaphysicæ, qui est specie a-
tomata unus: Ergo bonitas divina, creata & in-
creata analogice communis, potest specificare
aliquam virtutem per se infusam. Probatur se-
cundò eadem Major: Objectum potens speci-
ficare actum supernaturalem honestum, potest
etiam unam virtutem specificare, cum pro om-
ni actu supernaturali eliciendo, possibilis sit su-
pernaturalis virtus, ab actu immediate specifi-
cata, & ab objecto mediate: Sed bonitas divina,
ut creata & increata analogice communis, cum
ut sic sit diligibilis, potest terminare, subindeq;
specificare, actum supernaturalem specie u-
num: Ergo & habitum.

Aliqui Authores, ut ab hac difficultate se ex-
pediant, dicunt, quod sicut voluntas vivendi
honestè, seu sequendi bonum honestum in
communi, ab aliqua virtute morali innominata
elicitur; ita actus, quo quis diligit bonitatem
supernaturalem divinam, ut creata & increata
analogice communem, à quadam virtute su-
pernaturali & innominata procedit.

Sed in primis hæc solutio falsum supponit:
Nam ut ostendimus in Tractatu de moralitate
actuum humanorum, ad eliciendum hunc actum,
Volo honestè & iudiciòse vivere, nullus requiritur
habitus; quia ad amandum bonum honestum
naturale in communi, sufficit sola voluntas,
quæ, hoc ipso quod est potentia appetitiva ra-
tionalis, suapte naturâ inclinatur in bonum cõ-
sonum naturæ rationali ut sic, in quo ut tali nul-
la est difficultas.

Deinde, si constituenda sit virtus aliqua in-
nominata ad attingendam bonitatem superna-
turalem divinam, ut creata & increata analo-
gice communem, etiam admittenda erit virtus
innominata, ad attingendam rationem iusti, ab-
strahentis à iusto cõmutativo, distributivo, &
legali, & aliam ad diligendum bonum divinum,
ut commune bonitati Dei prout est conveniens
ipsi, & prout est nobis conveniens; & sic super-
flua erunt virtutes spei & charitatis, quia actus
charitatis & spei poterunt ab illa virtute elici:
quæ omnia sunt plusquam absurda, & in Theo-
logia penitus inaudita. Unde hac solutione re-
jecta.

Respondeo primò negando Majorem: licet
enim habitus ad suam specificationem non petant
in objectis atomam unitatem, non tamen in illis
tantam amplitudinem admittunt, quantum ad-
mittunt potentia; cumq; maxima amplitudo,
quam potentia in suis objectis permittunt, sit
illa quæ ad Deum & ad creaturas extenditur,
consequens sit, quod bonitas Deo & creaturis
analogice communis, non possit in sui commu-
nitate specificare habitum unius virtutis. Ex
quo ad primam probationem Majoris patet so-
lutio. Nec obstat habitum metaphysicæ specifi-
cari ab ente, quod est Deo & creaturis analo-
gice commune: non enim specificatur ab ente,
si prout subest speciali abstractioni, nempe à
materia singulari, sensibili, & intelligibili, quæ
abstrahit non est omnibus communis; &
ideo ad omnia considerata sub proprijs ratio-
nibus & differentiis non extenditur: eo autem
ipso quod aliqua virtus infusa specificaretur à
bonitate divina, creata & increata analogice
communi, omnem bonitatem posset secundum

particulares rationes attingere: quia in omnib⁹ talis bonitas contracta invenitur; & sic talis virtus amplitudine propria potentiarum gauderet.

Ad secundam probationem nego Majorem: nam ad bonum ut sic potest actus unus specie terminari, & tamen non est dabilis habitus specie unus, respiciens bonum ut sic; aliis talis habitus adequaret voluntatem, possetq; ad omne bonum, tam naturale, quam supernaturale terminari. Ratio autem discriminis inter habitum & actum est, quia habitus eo ipso quod aliquam rationem communem attingat formaliter, & ab illa specificetur, potest extendi ad omnia quae sub tali ratione continentur; ac proinde si respectu boni ut sic aliquis habitus daretur, omnia sub ratione illa contenta ab eo attingi posset; quae ratio non habet locum in actu: & similiter si respectu bonitatis divinae, creatae & increatae analogice communis, daretur unus habitus supernaturalis, & posset omnem bonitatem, tam increatam, quam creatam, secundum proprias rationes attingere; quod unus habitus, ob rationem assignatam, praestare nequit.

53. Secundo responderi potest argumento principali, data & non concessa Majori, negando Minorem: nam si daretur habitus supernaturalis infusus, per se primò respiciens bonitatem divinam, ut creatae & increatae analogice communem, & ab ipsa specificatus, ille esset à charitate essentialiter distinctus, utpote habens distinctum objectum formale.

54. Obicies secundò contra secundam conclusionem: Bonitas ultimi finis est objectum formale charitatis, ut docet D. Thomas (suprà citatus). Sed bonitas attributorum superaddita ad essentialiam divinam, & ab ea virtualiter distincta, est bonitas ultimi finis: Ergo & formale charitatis objectum. Major patet ex supradictis: Minor probatur. Bonitas attributorum non est bonitas medij, nec bonis intermedij, cum utrumq; dicat imperfectionem: Ergo est bonitas ultimi finis.

55. Confirmatur: Ille est finis ultimus, ad quem omnia possunt ordinari, & ipse ad nihil à se distinctum ordinari potest: At bonitas attributorum ad nihil à se distinctum ordinari potest, & omnia ad ipsam possunt ordinari: Ergo est bonitas ultimi finis.

56. Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem, loquendo de bonitate ultimi finis constitutivè. Ad probationem; distinguo Antecedens: Bonitas attributorum non est bonitas finis, realiter intermedij, concedo Antecedens: virtualiter intermedij, nego Antecedens, & Consequentiam: quia ut esset formaliter bonitas ultimi finis, nec realiter nec virtualiter propter aliam bonitatem esse deberet; peculiaris autem bonitas attributorum, etsi non sit realiter propter aliud (hoc enim dicit imperfectionem) virtualiter tamen est propter naturam divinam: hoc enim nullam importat imperfectionem, sicut nulla est imperfectio, quod à natura divina virtualiter dimanet. Unde ad confirmationem distinguo Majorem: ille est finis ultimus, ad quem omnia possunt ordinari, & ipse ad nihil à se distinctum ordinari, si nec formaliter, nec virtualiter ad aliud ordinetur, concedo Majorem: si ordinetur virtualiter, licet non formaliter, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

57. Obicies tertio: Deus est objectum formale & motivum charitatis, ut summè perfectus;

A Sed non est summè perfectus secundum naturam solam, sed prout ex omnibus attributis, omnis divina perfectione integratur: Ergo ut licet objectum formale & motivum charitatis.

Respondeo distinguendo Majorem: Deus est objectum formale & motivum charitatis, ut summè perfectus, perfectione omnis lineae formaliter, nego Majorem: perfectione primae lineae, formaliter, & perfectione omnis lineae virtualiter, seu radicaliter, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Sed Deus non est summè perfectus secundum naturam solam, perfectione omnis lineae formaliter, concedo Minorem: perfectione primae lineae formaliter, & perfectione omnis lineae virtualiter, ser radicaliter, nego Minorem, & Consequentiam. Solutio patet ex suprà dictis.

B Obicies ultimò: Si divinae relationes, & attributa, non pertinent ad objectum formale & primarium charitatis, spectarent solum ad ejus objectum materiale, & secundarium: Sed hoc dici nequit; aliis non magis moverent ad dilectionem Dei, quam creaturae: Ergo nec illud.

C Respondeo negando sequelam Majoris: sicut enim in Tractu de visione beatifica diximus, relationes, & attributa, non esse propriè objectum secundariae divinae intellectus, nec proinde visionis beatificae, sed modos objecti formalis, & primarii, illud intimè & transcendentaliter in se claudentes: ita in praesenti dicimus, illa non esse objecta secundaria & materialia charitatis, sed modos, complementa, & affectiones, seu proprietates objecti formalis, & primarii, ab eo impraescindibiles, illudq; transcendentaliter in se includere; subindeq; magis intra propriam lineam ad dilectionem Dei movere, quam creaturas, quae sunt objecta purè materialia & secundaria charitatis.

ARTICULUS IV.

Utrum charitas sit virtus unius speciei atomae?

P Ater ex dictis articulo praecedenti, charitatem, ut versatur circa Deum, non posse specie multiplicari, cum solam bonitatem divinam naturae, quae nedum formaliter, sed etiam virtualiter una est, ut objectum formale respiciat. Quia tamen illa non solum Deum, sed etiam proximum diligit, restat adhuc gravis difficultas, an specie multiplicetur; vel eadem specie charitas sit quae amatur Deus, & quae diligitur proximus? Pro cuius resolutione, sic

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

D Ico breviter, charitatem, ut se extendit ad Deum, & ad proximum, esse virtutem unius speciei atomae. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma infra quaest. 25. art. 1. contra Gabrielem in 3. dist. 27. quaest. 1. art. 1. notabili 7. ubi asserit charitatem Theologicam non esse specie unam, sed specie multiplicari, & aliam specie charitatem esse quae amatur Deus, & quae diligitur proximus.

Probatum primò conclusio ex SS. Patribus, praesertim ex Augustino & Gregorio, qui aperte docent nostram sententiam. Ille enim in libris